

Bibliyografi/Bibliography

Görgeç Celâl (2023), Antalya Ağızları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi, *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS)*. 8 (3), 156-174.
DOI: 10.30568/tullis.1380518

ANTALYA AĞIZLARI ÜZERİNE BİR BİBLİYOGRAFYA DENEMESİ

Celâl GÖRGEÇ*

Özet

Türkiye Türkçesi ağızlarının Batı Grubunda yer alan Antalya ve yöresi ağızları hakkında son yıllarda özellikle genç araştırmacılar tarafından birçok yayın yapılmıştır. Bu çalışmada, Antalya ağızları hakkında yapılacak yeni çalışmalar için kolaylık sağlamak ve mevcut çalışmaların genel bir değerlendirmesini yapmak amacıyla 2023 yılı ortalarına kadar yapılan çalışmalar taranmış ve bir bibliyografya denemesi hazırlanmıştır. Yapılan ağız çalışmalarının bibliyografyasının yayımlanması konuya eğilmek isteyen uzmanların faydalanmaları için büyük bir önem taşımaktadır. Antalya ve yöresi ağızlarıyla ilgili 17 lisans bitirme tezi, 10 yüksek lisans tezi, 1 doktora tezi ve 4 tane de devam eden lisansüstü tez çalışması olduğu görülmektedir. Ayrıca 15 kitap ve 13 kitap bölümü bulunmaktadır. Antalya ağızlarıyla ilgili yazılmış makale sayısı 41, sunulan bildiri sayısı ise 31'dir. Böylelikle 130'dan fazla yayın bu çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu da göstermektedir ki Antalya ağızları hakkında yapılan birçok akademik araştırma bilimsel yayınlar aracılığıyla ağız araştırmaları literatürüne kazandırılmıştır. Konu hakkında birçok araştırma yapılmasına karşın bu çalışmaların içeren derli toplu bir bibliyografya yoktur. Eldeki çalışma, bu eksikliği tamamlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Türkçesi ağızları, Antalya ağızları, Türk dili, bibliyografya, diyalektoloji

AN ATTEMPT AT BIBLIOGRAPHY ON ANTALYA SUBDIALECTS

Abstract

In recent years, numerous publications have been made by young researchers, particularly focusing on the Antalya subdialect and its variations within the Western group of Turkish subdialects. This study aims to provide convenience for future research on the Antalya subdialects and to offer a general evaluation of existing studies by conducting a comprehensive review of works published until mid-2023, resulting in an attempt to create a bibliography. The publication of a bibliography of dialect studies holds great importance for experts interested in delving into the subject matter. It is observed that there are 17 undergraduate theses, 10 master's theses, 1 doctoral thesis, and 4 ongoing postgraduate thesis projects related to Antalya subdialects. Additionally, there are 15 books and 13 book chapters available. The number of articles written about Antalya subdialects amounts to 41, while the number of conference papers presented reaches 29. Consequently, more than 124 publications have been included in this study. This demonstrates that numerous academic research endeavours on Antalya subdialects have been incorporated into the literature of dialect studies through scientific publications. Despite the considerable amount of research conducted on the topic, there is a lack of a comprehensive bibliography encompassing these studies. The present study has been prepared with the purpose of filling this gap.

---

* M.A., Türk Dili Bilim Uzmanı, e-posta: celalgorgec07@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4642-615X

Gönderilme Tarihi: 24 Ekim 2023
Kabul Tarihi: 29 Kasım 2023
Yayımlanma Tarihi: 30 Aralık 2023

Keywords: Turkish dialects, Antalya subdialects, Turkish language, bibliography, dialectology

Giriş

Çalışılan alandaki bütün yayınlara kolay bir şekilde ulaşabilmek için bibliyografya çalışmaları oldukça önemlidir. 1940'lı yıllardan itibaren ülkemizde ağızlarla ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Bu durum, araştırmacıların yerli ve yabancı kaynakları takip etmesini zorlaştırmıştır. Ağız araştırmalarının takip edilebildiği iki temel kaynak; ilk baskısı 1996 yılında yapılan Leylâ Karahan'ın "Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması" ve birinci baskısı 1981 yılında yapılan Tuncer Gülensoy'un "Anadolu ve Rumeli Ağızları Bibliyografyası" adlı kitaplardır. Gülensoy'un eseri, daha sonra Ercan Alkaya ile güncellenerek "Türkiye Türkçesi Ağızları Bibliyografyası" (1. b. 2003, 2. b. 2011) adıyla yayımlanmıştır. Ancak bu tür çalışmaların düzenli olarak güncellenip geliştirilmesi gerekmektedir.

Antalya ağızları, Türkiye Türkçesi ağızlarının Batı Grubunda yer almaktadır ve son yıllarda özellikle genç araştırmacılar tarafında üzerinde çalışmalar yapılan önemli bir ağız durumuna gelmiştir. Bu konuda hazırlanmış çalışmaların bir araya getirilmesi hem yeni araştırmacılara yol gösterecektir hem de yapılan çalışmaları toplu olarak görme imkânını sağlayacaktır. Eldeki çalışmada başlangıçtan 2023 yılı ortasına kadar doğrudan doğruya Antalya ağızlarını konu edinen, çeşitli toplantılarda sunulan ya da makale, bildiri, kitap vs. olarak yayımlanan çalışmalar listelenmiştir. Yani çalışma, Antalya ve ilçeleri ağızları ile 2023 yılı ortasına kadar yapılan yayınlar ile sınırlandırılmıştır. Çalışmada literatür tarama ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır; bu hâliyle betimsel bir çalışmadır.

Antalya ağzının söz varlığına ilişkin ilk yazılı örnekleri XVII. yüzyılda kaleme alınmış olan Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde görmekteyiz. Eserde Manavgat ağzından birkaç sözcük kayda geçmiş olsa da bunlar tarihî açıdan önemlidir. Derlenen sözcükler şöyledir:

nehnü, nehnü, nihnü "pislik, dışkı" (Manavgat ağzı; krş. *tenehnüh*) I 179b36
nehnü= necis, 180a9 *guluña nehnü gerek nihnü*, 209b28 *nehnü yemiş*;

koliva "kulübe" IX 138a6 *haftada bir gün 'azîm bāzārı olup biñden mütecāviz koliva şazlı dükkānları vardır. Koliva sözü, Yunanca kaluba sözünden gelmektedir* (Dankoff, 1991, ss. 61-75).

Erken çağdaş dönem Türk edebiyatında da Antalya ağzının kullanıldığı görülmektedir. Türk edebiyatında İstanbul dışına çıkarak Anadolu'ya açılan ve köye, köylüye yönelen ilk eserlerden biri olan Karabibik, 1890 yılında yayımlanmıştır. Nabizade Nazım'ın eserinde ve dolayısıyla Türk edebiyatında ilk kez coğrafya olarak Antalya'nın Kaş ilçesine bağlı Beymelek ve Temre (Demre) köyleri seçilmiştir. Eserde yerel dil özellikleri bilinçli bir şekilde kullanılmıştır. Bu hâliyle Karabibik, XIX. yüzyıl sonu Antalya ağzı hakkında değerli malzemeler

verir. Pek çok diyalogda Antalya ağzının temel özellikleri yansıtılır: *esker* “asker”, *habar* “haber”, *buba* “baba”, *yir* “yer”, *Mustâ* “Mustafa”, *urdular* “vurdular”, *olacâmış* “olacaktı”, *ho* “şu”, *huracıkta* “şuracıkta” gibi örnekler, bu eserin ağız özellikleri bakımından ne kadar zengin olduğunu tanıklar niteliktedir. Bu eser hakkında diyalektolojik bir çalışma yapılması ağız araştırmaları bakımından faydalı olacaktır (Gökalp Alpaslan, 2007, ss. 18-50).

Polonyalı şarkiyatçı ve Türkolog Tadeusz Kowalski, *Zagadki Ludowe Tureckie* (1919) “Türk Halk Bilmeceleri” adlı eserinde Anadolu’dan derlediği bilmece örneklerini Türkçe metin ve Fransızca çevirisi ve özetiyle vermiştir. Bunlardan dört tanesi Antalya’dandır. Alanya kazasına bağlı Urumdaş köyünden Hüseyin oğlu Mustafa’dan derlenen bilmeceler şöyledir:†

- a) *ałlayn akly,*
biri birine dakly,
sekiz-on ajakly. (Saban)
- b) *bi ešé/jim-/mar, /zar/zar anyryr,*
akč-akča sapałar doyrur. (Čark)
- c) *dünjade kemiksis.* (Sülük)
- ç) *u'čarda, sütlü;*
jen'nmezde, datly. (Geze kuşu, kary= Yarasa) (Kowalski, 1919, ss. 56-57).

Derlenen bilmeceler, halk ağzının özellikleriyle yazıya geçirilmiştir. Bu yönüyle ağız araştırmalarında önemlidir. Kowalski’nin Antalya’dan derlediği bilmecelere ilk defa bu çalışmada yer verilmektedir.

Türkiye Türkçesi ağızları için derleme çalışmaları bir başlangıç teşkil etmiştir. Türk Dil Kurumu aracılığıyla 1933 yılında bütün yurttaki bir halk ağzından söz derleme seferberliği başlatılmıştır. Bu seferberlikle başlayan derlemelerde toplanan 153.500 fişten faydalanılarak hazırlanan Söz Derleme Dergisi, 4 cilt olarak basılmıştır. Söz Derleme Dergisi üzerindeki çalışmaların 1957 yılında sona ermesinin ardından bazı eksiklikler görülerek ikinci derleme seferberliği başlatılmıştır. İkinci derleme çalışmaları sekiz yıl sürmüş ve gelen fişlerin sayısı 450 bini bulmuştur. İkinci derlemeye katılan derleyiciler tarafından Antalya ve ilçelerinden toplam 7809 fiş gönderilmiştir. Gelen fiş sayıları düşünüldüğünde Antalya’dan gelen fiş sayısının ne kadar az olduğu görülmektedir. Bu derlemeler Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü’nü meydana getirmiştir (DS, 2019, ss. IX-XXIV). Derleme Sözlüğü her ne kadar ağızların söz varlığı hususunda ana kaynak olsa da derlemeler

† *Hüseyn oğlu Mustafa ze wsi Urum-daš, kaza Alajja, sanžak Antelle (Antalia = Adalia). vilajet Konja; wiešniak, analfabeta* (Kowalski, 1919, s. 56).

tamamlandıktan sonra Türkiye Türkçesi ağızlarının söz varlığıyla birçok çalışma yapılmıştır. Yeni çalışmalar yapılmaya da devam etmektedir. Bundan dolayı Derleme Sözlüğü'ne katkı mahiyetinde birçok yayın yapılmıştır (Küçükballı & Baş, 2022, s. 384). Antalya ve yöresi ağızları bakımından da bu şekilde yaklaşık 10 yayın bulunmaktadır.

Antalya ağızları üzerine ilk bilimsel derleme çalışması, A. Caferoğlu tarafından yapılmıştır. Caferoğlu'nun *Anadolu Dialektolojisi Üzerine Malzeme I*[‡] çalışmasında Antalya'dan üç metin yer almaktadır (Caferoğlu, 1994, ss. 129-136). Leylâ Karahan, Türkiye Türkçesi ağızlarını sınıflandırdığı çalışmasında Antalya ağızını Batı Grubu ağızlarının 1. alt grubunda sınıflandırır. İkinci derecedeki alt gruplar arasında ise "4. Antalya ağızı" tek başına yer alır. (Karahan, 2014, ss. 150-151). Bu çalışmada Antalya ağızının temel özellikleri de yer alır.

Erdem ve Bölük tarafından hazırlanan *Antalya ve Yöresi Ağızları* kitabında daha önce yapılmış ağız araştırmalarında bölgenin yeri tespit edilmeye çalışılmış ve 39 çalışmanın künyeleri alfabetik olarak verilmiştir (2012, s. 17-20). Ancak çalışmaların daha fazla olduğu ve yenilerinin eklendiği hesaba katılınca böyle bir çalışma yapılması gerekli görülmüştür. Çalışmalar, American Psychological Association (APA) kaynakça gösterim sisteminin 6. sürümüne uygun bir biçimde alfabetik olarak verilmiştir.

1. Lisans ve Lisansüstü Tezleri

Antalya: Baharlı, A. (1951). *Antalya Ağızı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Lisans Bitirme Tezi.

Kudat, E. (1964). *Antalya Ağızı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Lisans Bitirme Tezi.

Balcı, M. (1966). *Antalya Yöresi Ağızları (Serik-Manavgat-Akseki)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Lisans Bitirme Tezi.

Cevahir, A. (1974). *Antalya Ağızı (Antalya Şehir Merkezi ve Köyleri)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Türk Dili Mezuniyet Tezi.

Akseki: Önder, A. (1968?). *Çanakpınar Köyü (Akseki-Antalya) Ağızı*. Konya: Selçuk Üniversitesi Lisans Bitirme Tezi.

Küçükyılmaz, Z. (2009). *Antalya-Akseki-Mahmutlar Köyü Ağızı*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Lisans Bitirme Tezi.

[‡] Bu çalışmanın ilk baskısı 1940 yılında yapılmıştır.

Aydın, A. (2019). *Akseki (Antalya) Köyleri Ağzı*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Prof. Dr. Ufuk Deniz Aşçı).

Alanya: Kaba, O. (2019). *Alanya Yöresi Söz Varlığı*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Emine Atmaca).

Elmalı: Çoban Kulle, E. (2010). *Elmalı ve Yöresi Ağzıları*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Turgut Tok).

Gazipaşa: Baş, Y. (1972). *Gazipaşa Ağzı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Lisans Bitirme Tezi.

Ergin, M. (1987). *Antalya İli Gazipaşa İlçesi Esenpınar Köyü Ağzının Dil Özellikleri*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Türk Dili Mezuniyet Tezi.

Küçükballı, F. N. (2013). *Gazipaşa (Antalya) Köyleri Ağzı*.[§] Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Prof. Dr. Orhan Yavuz).

Gündoğmuş: Öz, K. (1988). *Gündoğmuş ve Çevresi (Antalya) Ağzıları*. Elâzığ: Fırat Üniversitesi Türk Dili Mezuniyet Tezi.^{**}

Kanık, E. (2021). *Antalya İli Gündoğmuş İlçesi ve Yöresi Ağzıları*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Emine Atmaca).

Kaş: Kocakâhya, İ. (1980). *Antalya İli Kaş ve Yöresi Ağzı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Lisans Bitirme Tezi.

Korkuteli: Kuşdemir, H. (1970). *Korkuteli Ağzı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Lisans Bitirme Tezi.

Uyanlar, B. (1974). *Antalya'nın Kuzey Yayla Köyleri (Dağ, Bademağacı, Akkoç, Çukurca, Garipçe, Çomaklı) Ağzıları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Türk Dili Mezuniyet Tezi.

[§] Bu tez çalışması, 2020 yılında "Antalya Gazipaşa İlçesi Ağzıları" adıyla kitaplaştırılmıştır.

^{**} Erdem ve Bölük, 2011'de Gündoğmuş ve çevresine ilişkin Fırat Üniversitesinde 1988 yılında yapılmış iki mezuniyet tezi görünmektedir. Bunlardan ilki Mevlüt Duygun'a aittir ve "Gündoğmuş ve Çevresi Ağzı" adını taşımaktadır. İkincisi ise K. Öz'e aittir ve "Gündoğmuş ve Çevresi (Antalya) Ağzıları" adındadır. Muhtemelen yazarlar, sehven aynı tezi iki farklı kişiye aitmiş gibi yazmışlardır. Anılan tezlere ulaşamadığı için hangi tezin doğru olduğu tarafımızca tespit edilememiştir.

Onaran, H. (1976). *Antalya-Korkuteli İlçesi Yazır Köyü Ağzı*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Türk Dili Mezuniyet Tezi.

Atmaca, E. (2005). *Korkuteli ve Yöresi Ağzıları*.^{††} Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Çetin Pekacar).

Kumluca: Kuranlar, H. (2008). *Antalya İli Kumluca Ağzı*. Kırşehir: Gazi Üniversitesi Kırşehir Fen Edebiyat Fakültesi Lisans Bitirme Tezi.

Ok, A. (2008). *Erentepe (Antalya- Kumluca) Köyü Ağzı*. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Lisans Bitirme Tezi.

Taşçene, H. (2008). *Kumluca İlçesi Hacıveliler Köyü Ağzı*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Lisans Bitirme Tezi.

Güzel, Ö. (2019). *Antalya İli Kumluca İlçesi ve Yöresi Ağzıları*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Emine Atmaca).

Manavgat: Görgeç, C. (2020). *Manavgat ve Yöresi Ağzıları*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Prof. Dr. Orhan Yavuz).

Serik: Sünbül, S. (1997). *Tanıklarıyla Antalya/Serik Ağzı Sözlük Çalışması*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Mezuniyet Tezi.

Bölük, R. (2011). *Serik (Antalya) Ağzı*.^{‡‡} Erzincan: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Mehmet Dursun Erdem).

Karakaya, M. (2022). *Antalya İli Serik İlçesi ve Yöresi Ağzıları*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Emine Atmaca).

Karakoyunlu Yörük Ağzı: Durmaz, R. (2018). *Antalya İli Örneğinde Karakoyunlu Yörük Ağzı: Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi, Söz Varlığı ve Karakoyunlu Yörük Etnografyası*. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

1.1. Devam Eden Tezler

^{††} Bu tez çalışması, 2017 yılında TDK tarafından kitap olarak basılmıştır.

^{‡‡} Bu tez çalışması, 2012 yılında Serik Kaymakamlığı Kültür Yayını olarak basılmıştır.

Aydın, E. (2020'den itibaren). *Toplumdilbilim Açısından Antalya'da Yaşayan Ahıska Türklerinin Dil İncelemesi*. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Ekrem Ayan).

Kaba, O. (2022'den itibaren). *Alanya Yöresi ve Ağızları*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Emine Atmaca).

Kızılay, S. (2022'den itibaren). *Kumluca Ağzı Söz Varlığı*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Emine Atmaca).

Öztürk, G. (2022'den itibaren). *Antalya'nın Tarım ve Hayvancılıkla İlgili Söz Varlığı*. Akdeniz Üniversitesi Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. (Danışman: Doç. Dr. Savaş Şahin).

2. Kitaplar ve Kitap Bölümleri

2.1. Kitaplar

- I. Atmaca, E. (2017). *Antalya İli Korkuteli İlçesi ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- II. Boztepe, O. (2012). *Türkçe Manavgatca*. Antalya: Aydın Ofset Matbaa.
- III. Bölük, R. (2012). *Serik Ağzı*. Antalya: Serik Kaymakamlığı Kültür Yayını.
- IV. Çimrin, H. (2010). *Antalya Teke Yöresi Ağzı ve Deyimleri*. Antalya: Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları.
- V. Erdem, M. D. ve Bölük, R. (2012). *Antalya ve Yöresi Ağızları*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- VI. Gönüllü, A. R. (1998). *Alanya Folklorundan Derlemeler*. Alanya: Derya Ofset Matbaacılık. §§

---

§§ Kitap; 1. Atasözleri, 2. Bilmeceler, 3. Maniler, 4. Ninniler, 5. Tekerlemeler, 6. Türküler, 7. Sözlük, şeklinde yedi bölümden oluşmaktadır.

- VII. Görgeç, C. (2021). *Açıklamalı Manavgat Ağzı Sözlüğü*. Konya: Palet Yayınları.
- VIII. Görgülü, H. A. (2009). *Gazipaşa Yöresi Ağzı Açıklamalı Türkçe Sözlük*. Isparta: Tuğra Ofset.
- IX. Hacıhamdioğlu, T. (2009). *Alanya Ağzından Esintiler (Sözcükler-Deyimler-Dualar- Atasözleri)*. Konya: Alanya Kültür ve Sanat ve Turizm Vakfı Yayınları.
- X. İnci, A. R. (2008). *Manavgatlı Sözlüğü “Deyseklerimiz-Göreseklerimiz”*. Antalya: Koçlar Gazetecilik & Matbaacılık. [2. baskı: 2015]
- XI. İnci, A. R. (2022). *İşte Bu Benim Manavgat’ım (Manavgat Ağzından Sözcükler, Deyimler, Dualar, Atasözleri)*. Konya: Palet Yayınları.***
- XII. Koç, M. (2021). *Torosların Türkçesi- Toroslardan Derleme Sözlük*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- XIII. Küçükballı, F. N. (2020). *Antalya Gazipaşa İlçesi Ağzıları (İnceleme – Metinler - Sözlük)*. Konya: Palet Yayınları.
- XIV. Özkaya, H. (2008). *Toroslar Bölgesi Yerel Konuşma Dili Resimli Türkçe Sözlük*. Alanya: Merhaba Akdeniz Yay.
- XV. Yıldız, A. (2013). *Gazipaşa Dillere Destan “Yerel Ağzın Destanı-Şiirler”* (4. b.). Ankara: Ayata Kitap.

2.2. Kitap Bölümleri

- I. Acar, E. (2018). Antalya ve Yöresi Ağzlarında Mantar Adları. *Antalya Kitabı (Selçukludan Cumhuriyet’e Sosyal Bilimlerde Antalya) -I* içinde. Konya: Palet Yayınları, s. 965-974.
- II. Atmaca E. (2020a). Antalya ve Yöresi Ağzlarında Hayvan Adları Hayvancılık Kavram Alanları. *Prof. Dr. Vahit Türk Armağanı* içinde. İstanbul: Kesit Yayınları: 369-400.

*** Bu kitap, Ahmet Refik İnci'nin ilk baskısı 2008 yılında yapılan *Manavgatlı Sözlüğü* adlı eserinin genişletilmiş ve gözden geçirilmiş yeni baskısı mahiyetindedir.

- III. Atmaca E. (2020b). Korkuteli ve Elmalı İlçelerinin Standart Türkiye Türkçesinden Farklı Ses ve Şekil Bilgisi Özellikleri. *Yörük Araştırmaları 2* içinde, Konya: Palet Yayınları: 168-203.
- IV. Atmaca, E. (2022). Yunus Emre'nin Divanı'ndaki Söz Varlığının Antalya ve Yöresi Ağızlarına Yansıması. *Anadolu'nun İrfan Çağı (13-14. Yüzyıllar) Dil, Tarih, Sanat ve Edebiyat Araştırmaları* içinde. Konya: Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yayınları: 76-114.
- V. Atmaca, E. ve Kaba, O. (2019). Alanya (Antalya) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar. *Doğumunun 120. Yılında Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu Hatıra Kitabı* içinde. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları: 205-234.
- VI. Caferoğlu, A. (1994). *Anadolu Dialektolojisi Üzerine Malzeme I (Oyunlar, Tekerlemeler, Yanılmaçlar ve Oyun İstilahları- Balıkesir, Manisa, Afyonkarahisar, Isparta, Aydın, İzmir, Burdur, Antalya, Muğla, Denizli, Kütahya Vilâyetleri Ağızları)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 129-136.
- VII. Cin, A. (2018). Korkuteli (Antalya) Ağzında Kullanılan Kavata, Oku- ve Sızıla- Kelimeleri Üzerine İnceleme. *Antalya Kitabı (Selçukludan Cumhuriyet'e Sosyal Bilimlerde Antalya) -I* içinde. Konya: Palet Yayınları, s. 932-942.
- VIII. Küçükballı, F. N. (2015). Gazipaşa (Antalya) Ağzında Kullanılan Morfolojik Yapılar Üzerine Notlar. *Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 40. Yıla Armağan* içinde. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları: 249-266.
- IX. Küçükballı, F. N. (2023). Alanya Yöresi Ağızları Atasözlerinde Yer Alan Unutulmaya Yüz Tutmuş Kelimeler Üzerine Notlar. *Prof. Dr. Bilgehan Atsız Gökdağ Armağanı* içinde. Ankara: Akçağ Yayınları: 609-617.
- X. Şimşir, E. (2010). Türk Dili ve Antalya Ağzı. *Dünden Bugüne Antalya-Cilt 2* içinde. Antalya: Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları: 501-510.
- XI. Tok, T. (2018). Antalya ve Yöresi Ağızlarında Eskicil (Arkaik) Sözcükler. *Antalya Kitabı (Selçukludan Cumhuriyet'e Sosyal Bilimlerde Antalya) -I* içinde. Konya: Palet Yayınları: 922-932.

- XII. Uslu, F. (2015). Bozahmetli Yörükleri Sözlüğü. *Bozahmetli Yörük Aşireti (Sosyolojik Bir Alan Araştırması)* içinde. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları: 106-113.
- XIII. Uslu, F. (2023). Antalya Bölgesi Yörüklerindeki Sözlü Halk Kültürü Unsurlarına Sosyolojik Bir Bakış. *Antalya Yörük Türkmen Kitabı* içinde. İstanbul: Bilge Kültür Sanat: 175-179.

3. Makaleler

- I. Atmaca, E. (2007). Antalya'nın Korkuteli İlçesi Ağzında Görülen Belirgin Ses Hâdiseleri. *Dil Araştırmaları*, 1 (1), 115-155.
- II. Atmaca, E. (2009). Antalya'nın Korkuteli İlçesi Ağzının Standart Türkçeden Farklı Şekil Bilgisi Özellikleri. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 17, 201-226.
- III. Atmaca, E. (2009). Korkuteli İlçesi Ağzının Standart Türkçeden Farklı Şekil Bilgisi Özellikleri. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 179, 201-226.
- IV. Atmaca, E. (2018). Antalya İli Elmalı İlçesi Ağzlarının Standart Türkiye Türkçesinden Farklı Ses ve Şekil Bilgisi Özellikleri. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (4), 62-78.^{†††}
- V. Atmaca, E. (2019). Antalya Ağzlarında Dua ve Beddualar. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7 (19), 42-80.^{†††}
- VI. Atmaca, E. (2019). Batı Akdeniz Yörüklerinin Ağzında Eski Türkçe Unsurlar. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 149-171.
- VII. Atmaca, E. ve Kanık, E. (2021). Antalya İli Gündoğmuş İlçesi Ağzlarının Standart Türkiye Türkçesinden Farklı Ses ve Şekil Bilgisi Özellikleri. *Asya Studies*, 5 (17), 91-105.

^{†††} Bu makale, 8-11 Şubat 2018 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen 3. Antalya Yörük Türkmen Çalıştayı'nda sunulmuş "Elmalı İlçesi'nin (Antalya) Standart Türkiye Türkçesinden Farklı Ses ve Şekil Bilgisi Özellikleri" adlı yayımlanmamış çalışmanın yeniden düzenlenmesi ve geliştirilmesi sonucunda hazırlanmıştır.

^{†††} Bu makale, 21-23 Haziran 2019 tarihlerinde Erzurum'da düzenlenen II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Bilgi Şöleni'nde sunulmuş "Antalya Ağzlarında Yapı ve Anlam Bakımından Dua ve Beddualar" adlı çalışmanın yeniden düzenlenmesi ve geliştirilmesi sonucunda hazırlanmıştır.

- VIII. Atmaca, E. ve Karakaya, M. (2022). Antalya İli Serik İlçesinin Standart Türkiye Türkçesinden Farklı Ses ve Şekil Bilgisi Özellikleri. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi* (31), 152-177.
- IX. Atmaca, E. ve Güzel, Ö. (2023). Kumluca (Antalya) Ağzından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (57), 287-314.
- X. Aydın, E. (2022). Toplum Dilbilim Açısından Antalya'da Yaşayan Ahıska Türklerinin Dil İncelemesi. *Uluslararası Ahıska Araştırmaları Dergisi (AHARDE)*, 2(2), 63-82.
- XI. Bölük, R. (2018a). Serik Ağzında Ünlüler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2226-2259.
- XII. Bölük, R. (2018b). Serik Ağzında Ünsüzler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 885-943.
- XIII. Bölük, R. (2022). Demre (Antalya) Ağzı Ses Bilgisi Özellikleri. *Journal of History School*, 61, 4228-4266. §§§
- XIV. Bölük, R. (2023). Antalya ve Yöresi Ağzlarında Birincil Uzun Ünlüler. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 260-275. DOI: 10.29000/rumelide.1379161 ****
- XV. Bölük, R. ve Erdem, M. D. (2021). Antalya Kaş Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar. *Journal of History School*. 52, 2044-2063.
- XVI. Bulut, S. (2017). Serik (Antalya) Yörükleri Ağzından “Derleme Sözlüğü”ne Katkılar. *Route Educational and Social Science Journal*, 4(5), 127-141. ††††

§§§ Bu çalışma, 2-4 Haziran 2022 tarihlerinde Azerbaycan-Bakü’de düzenlenen INCSOS VII-Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi’nde sözlü olarak sunulan ancak tam metni yayımlanmayan bildirinin genişletilerek makaleye dönüştürülmüş hâlidir.

**** Bu çalışma 20-23 Nisan 2017 tarihlerinde Roma’da düzenlenen “ISLET 2017- 3. International Symposium on Language Education and Teaching” adlı sempozyumda sunulan ancak tam metni yayımlanmayan aynı başlıklı bildirinin güncel çalışmalarla genişletilerek makale hâline getirilmiş şeklindedir.

†††† Bu çalışma, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Antalya) ev sahipliğinde düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

- XVII. Bulut, S. (2020). Alanya (Antalya) Ağızlarından “Derleme Sözlüğü”ne Katkıları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 111, 117-144.^{###}
- XVIII. Demir, N. (1995). Alanya Ağızlarının Araştırılması. *Türk Dilleri Araştırmaları*. 5, 97-104.
- XIX. Demir, N. (1997). Alanya Ağızlarında Şimdi’nin Varyantları. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten 1995*, 99-114.
- XX. Demir, N. (1999). Alanya Ağızlarında Şimdiki Zaman Ekinin Varyantları. *İlmî Araştırmalar*, 7, 57-64.
- XXI. Doğan, İ (1996). Antalya Gazipaşa’dan Derleme Sözlüğüne Katkıları. *İK*, 47, 9-11.
- XXII. Durmaz, R. (2007). Dede Korkut Hikâyeleri’nde Geçen Bazı Sözcüklerin Kara Koyunlu Yörüklerinde Kullanımı. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XCIII, 666, 487-497.
- XXIII. Durmaz, R. (2009). Oğuzcadan Gelen Esinti: Karakoyunlu Yörükleri Ağzından Büyük Türkçe Sözlüğe Katkıları. *Journal of Turkish Studies*, 4/4, 331-466.
- XXIV. Ekşi, M. ve Akdağ S. (2017). Antalya Kumluca’nın Geleneksel Yaşam Terimleri ve Kültürel Peyzaj Açısından Değerlendirilmesi. *Avrasya Terim Dergisi*, 5 (2), s. 40-51.
- XXV. Erdem, M. D. ve Bölük, R. (2011a). Kaş (Antalya) Ağzı Ses Özellikleri Üzerine. *Journal of Turkish Studies* 6(1), 411-452.
- XXVI. Erdem, M. D. ve Bölük, R. (2011b). Kaş (Antalya) Ağzı Şekil Özellikleri Üzerine. *Diyalektolog- Ağız Araştırmaları Dergisi*, (2), 29-40.
- XXVII. Gönüllü, A. R. (1983). Alanya Yörüklerinde Bazı Hayvan İsimleri. *Türk Folkloru*, 47, 12.
- XXVIII. Gönüllü, A. R. (1985). Alanya Deyim ve Atasözlerinde Deve. *Türk Folkloru*. 72: 9-10.

---

^{###} Bu makale, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (Antalya) ev sahipliğinde düzenlenen “2. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (Asoscongress 2017)”nda sözlü bildiri olarak sunulan çalışmanın elden geçirilerek yeniden düzenlenmiş hâlidir.

- XXIX. Gönüllü, A. R. (1998). Alanya Ağzından Derlenen Kelimeler. *İK*, 2(57), 25-26.
- XXX. Hacıhamdioğlu, T. (1982). *Alanya Folkloru* “Yöresel Kelimeler”, S. I, Manavgat: Namal Matbaası.
- XXXI. Hacıhamdioğlu, T. (1984). *Alanya Folkloru* “Deyimler”, S. II, İstanbul: Bayrak Yayınları.7
- XXXII. Hacıhamdioğlu, T. (1985). *Alanya Folkloru* “Dualar, Beddualar, Atasözleri”, S. III.^{§§§§}
- XXXIII. Görgeç, C. (2019). Antalya Yöresi Ağzlarında Eski Türkçe Ötümsüzlüklerin Korunumu ve Dağılımı. *Туркология журналы-Тюркoloji Dergisi*. 96 (2019/№ 4), 46-67.
- XXXIV. Görgeç, C. (2022). Manavgat (Antalya) Ağzının Fonetik Özellikleri- II: Ünlüler. *Türkiyat Mecmuası-Journal of Turkology*, 32 (2): 473-490.
- XXXV. Görgeç, C. (2022). Türkiye Türkçesi Ağzları ile Kazakçada Leksik Açıdan Ortaklaşan Unsurlar (Antalya Ağzları Örneğinde). *Yeni Türkiye Dergisi (Kazakistan Özel Sayısı- 2. Cilt)*. 124, 230-248.
- XXXVI. Güzel, Ö. (2018). Antalya İli Korkuteli İlçesi ve Yöresi Ağzları. *TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 1 (13), 506-510. [Yayın Tanıtma]
- XXXVII. Kanmaz, A. (2023). Derleme Sözlüğü’nden Hareketle Alanya Ağzı Söz Varlığının Tarihî Sözlükler Bağlamında İncelenmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 7 (Special Issue / Özel Sayı 3), 143-158.^{*****}
- XXXVIII. Küçükballı, F. N. (2015). Gazipaşa Dillere Destan Adlı Eserden Derleme Sözlüğü’ne Katkılar. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(37), 309-370.

---

^{§§§§} Tevfik Hacıhamdioğlu’nun bu üç sayıda çıkan derlemeleri, Alanya Kültür-Sanat ve Turizm Vakfı tarafından bir araya getirilerek *Alanya Ağzından Esintiler (Sözcükler-Deyimler-Dualar-Atasözleri)* adıyla ve bir kitap hâlinde 2009 yılında yeniden yayımlanmıştır (Küçükballı, 2023, s. 260).

^{*****} Bu çalışma, 20-22 Ekim 2022 tarihleri arasında Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen “14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu”nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

- XXXIX. Küçükballı, F. N. (2023). Alanya Yöresi Ağızlarında Kullanılan Deyimlerde Saklı Kalmış Kelimeler. *Karadeniz Araştırmaları*, 20(77), 259-277.
- XL. Önal, A. G. (2022). Antalya ve Yöresi Ağızlarında Kullanılan Birleşik Zarf-fiiller Üzerine Bir İnceleme. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*. 31, 273-285.
- XLI. Şahin, S. (2023). Kaş Barak Türkmenleri Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar. *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS)*, 8 (1), 23-49.

4. Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve/veya Bildiri Kitaplarında Yer Alan Yayınlar

- I. Atmaca, E. (2007). *Antalya İli Korkuteli İlçesinin Etnik Yapısı ve Ağızlara Yansımaları*. 20. Yüzyılda Antalya Sempozyumu (Antalya: 22-24 Kasım 2007).
- II. Atmaca, E. (2011). Antalya İli Korkuteli İlçesinin Ağız Bölgeleri ve Etnik Yapısı. *XI. Uluslararası Dil – Yazın – Değişibilim Sempozyumu (Gönüllülük ve Hoşgörü) 13 – 14 Ekim 2011 1. Cilt*. Sakarya: 233-256.
- III. Atmaca, E. (2018). Antalya'nın Elmalı İlçesinin Köylerinde Kullanılan Tarım Alet İsimleri. *The 4th International Language, Culture and Literature Symposium (Antalya: 17-18 Mayıs 2018)*: 161-186.
- IV. Atmaca, E. (2019). Antalya Ağızlarında Yapı ve Anlam Bakımından Dua ve Beddualar. *II. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Bilgi Şöleni (21-23 Haziran 2019) Bildiriler*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları: 85-113.
- V. Atmaca, E. (2021). Antalya Tahtacı Türkmenlerinin Ağzından Söz Varlığına Katkılar. *IX. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bilge Tonyukuk Anısına (Ankara: 26-30 Eylül 2021)- I. Cilt*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 255-295.
- VI. Atmaca, E. (2023). *Kaş (Antalya) İlçesinde Yaşayan Barak Türkmenlerinin Ağız Özellikleri*. 6. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı (Elâzığ: 5-7 Ekim 2023).
- VII. Atmaca, E. ve Güzel Ö. (2021). Ağız İlişkileri ve Etkileşimleri Bakımından Antalya/Kumluçalı Türkmen Toplulukları. *V. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı Bildirileri (Adana: 7-8 Kasım 2019)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 163-183.

- VIII. Atmaca, E. ve Kaba, O. (2022). Alanya Ağzlarında Türkçe Bitki Adlandırmaları. 800. Fetih Yılı'nın Eşiğinde Alanya/Alaiye ve Alaaddin Keykubat Sempozyumu Bildiri Kitabı. Antalya: ALKÜY Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Yayınları: 135-146.
- IX. Atmaca, E. ve Kanık, E. (2019). Antalya'nın Gündoğmuş İlçesinin Köylerinde Kullanılan Mutfak Araç Gereç Adları. 3. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu / III. International World of Turks Symposium Social Sciences - Bildiriler Kitabı (Antalya: 12-14 Nisan 2019). Ankara: 150-170.
- X. Atmaca, E. ve Yılmaz, A. (2006). Alanya'nın Bıçakçı, Üzümlü, Uğurlu Köylerinde Mutfak Araç-Gereç Adları. Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri IV (Antalya: 10-11 Kasım 2006): 91-125.
- XI. Ay, Ö. ve Kocaağca, F. N. (2022). Antalya İli Ağzlarında Olumsuzluk. 14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu (20-22 Ekim 2022), Alanya/Antalya.
- XII. Ay, Ö. ve Yıldırım, P. (2022). Antalya İli Ağzlarında Soru. 14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu (20-22 Ekim 2022), Alanya/Antalya.
- XIII. Aydemir, Ö. K. (2023). Alanya'da Yeni Oluşum Sürecindeki Ağız Verileri ve Toplum Dil Bilimsel Özellikleri. 6. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı (Elâzığ: 5-7 Ekim 2023).
- XIV. Bölük, R. (2010). Kaş Antalya Ağzı. III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu UDDTS (16-18 Aralık 2010) Bildiriler, İzmir: 214-222.
- XV. Bölük, R. (2017). Antalya ve Yöresi Ağzlarında Uzun Ünlüler. ISLET 2017: III International Symposium on Language Education and Teaching.
- XVI. Bulut, S. (2017a). Alanya Ağzında Atasözleri ve Deyimler. 2. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (ASOS 2017), Alanya/Antalya.
- XVII. Bulut, S. (2017b). Serik ve Alanya İlçeleri Ağzlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar. 2. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (ASOS 2017), Alanya/Antalya.
- XVIII. Bulut, S. (2023). Antalya Ağzlarında Ünsüz İkizleşmesi. 6. Uluslararası Türkiye Türkçesi Ağız Araştırmaları Çalıştayı (Elâzığ: 5-7 Ekim 2023).

- XIX. Davulcu, M. (2016). Antalya Halk Kültüründe Deve, Devecilik ve Geleneksel Kumluca Deve Güreşleri. *I. Uluslararası Devecilik Kültürü ve Deve Güreşleri Sempozyumu Bildiriler: I. Cilt- Sosyal Bilimler*. İzmir: Selçuk Belediyesi Selçuk Efes Kent Belleği Yayınları: 258-297.^{††††}
- XX. Demir, N. (1994). *Die Varianten des Präsens in von Alanya*. 3. Deutsche Turkologenkonferenz (Leipzig: 4.-7.10.1994).
- XXI. Direkci, B., Şimşek, B., Kayasandık, E. ve Koparan, B. (2018). İbradı Ağızından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar. *III. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı*: 391-405.
- XXII. Direkci, B., Şimşek, B., Akbulut, S. ve Koparan, B. (2022). *Akseki Ağızından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar*. 14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu (20-22 Ekim 2022), Alanya/Antalya.
- XXIII. Görgeç, C. (2022). Manavgat (Antalya) Ağızının Fonetik Özellikleri- I: Ünsüzler. *XVI. Uluslararası Büyük Türk Dili Kurultayı (26 – 27 Eylül 2021) Bildiri Kitabı*: 163-174.
- XXIV. Hacıhamdioğlu, T. (1996). Alanya Ağızında Kullanılan, Hayvanlardan İnsanlara Uyarlanan Sözlere Örnekler. *Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri II*. Alanya: Alanya Belediyesi Yayınları: 423-425.
- XXV. Kanmaz, A. (2022). *Derleme Sözlüğü'nden Hareketle Alanya Ağızı Söz Varlığının Tarihi Sözlükler Bağlamında İncelenmesi*. 14. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu (20-22 Ekim 2022), Alanya/Antalya.
- XXVI. Kaya, S. (2008). *Gazipaşa Ağızında Yaşayan Eski Kelimeler*. I. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Öğrenci Kongresi (11-13 Eylül 2006) Bildiriler. İstanbul: Kültür Üniversitesi Yayınları: 69-76.
- XXVII. Küçükballı, F. N. (2015). On the Morphological Structures Used in the Gazipaşa Antalya Dialect. *International Conference On the Changing World and Social Research I (ICWSR'2015 – Vienna)*.
- XXVIII. Küçükballı, F. N. (2019). Gazipaşa (Antalya) Ağızının Ünlülerle İlgili Fonetik Özellikleri. *3rd International Conference on Studies in*

---

^{††††} Çalışmada Antalya'nın söz varlığında, atasözü ve deyimlerdeki deve ile ilgili unsurlara da geniş bir şekilde yer verilmiştir.

Turkology (ICOSTURK'2018) Proceedings Book. Konya: Palet Yayınları: 43-78.

- XXIX. Özgür, C. (1999). Alanya Ağzı Üzerine Tespitler. *Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri III*. Alanya: Alanya Belediyesi Yayınları: 407-418.
- XXX. Sakaoğlu, S. (1996). Alanya ve Konya Deyimleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *Alanya Tarih ve Kültür Seminerleri II*. Alanya: Alanya Belediyesi Yayınları: 23-25.
- XXXI. Tepeli, Y. (2010). Demre Ağzı ve Dil Özellikleri. *Myra/Demre Sempozyumu (Antalya: 9-11 Nisan 2010)*.

Sonuç

Bu çalışmada doğrudan doğruya Antalya ve yöresi ağızlarını ele alan tez, makale, kitap ve bildiri gibi yayınların bir bibliyografyası çıkartılmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda 124+ yayın tespit edilmiştir. Antalya merkezini ve yakın ilçeleri konu edinen ilki 1951, sonuncusu ise 1974'te yılında hazırlanan 4 tane lisans tezi bulunmaktadır. Antalya merkeziyle ilgili herhangi bir lisansüstü tez hazırlanmamıştır. Hakkında en çok lisans tezi hazırlanan ilçeler: Korkuteli (3) ve Kumluca (3)'dür. Bu iki ilçeyi ikişer lisans teziyle Akseki ve Gazipaşa izlemektedir. Hakkında yüksek lisans tezi hazırlanan ilçeler şöyledir: Akseki, Alanya, Elmalı, Gazipaşa, Gündoğmuş, Korkuteli, Kumluca, Manavgat ve Serik'tir. Hakkında birden fazla yüksek lisans çalışması yapılan tek ilçe Serik olmuştur. Serik ağzı hakkında 2 tane yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Hakkında lisans veya lisansüstü tez hazırlanmayan ilçeler ise şöyledir: Demre, Finike, İbradı, Kemer ve Merkez ilçeler: Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı, Muratpaşa. Bu ilçelerin bir kısmının merkez ilçe olması, ağız özelliklerinin neredeyse kaybolmasına, dolayısıyla yeterli malzeme bulmanın zorlaşmasına neden olmuştur. Yani ilçelerin %47'si hakkında en azından bir tane lisansüstü tez mevcuttur. Bu tezlerin tamamı 2005 yılı ve sonrasında hazırlanmıştır. Dolayısıyla güncel çalışmalardır. Herhangi bir ilçe hakkında tamamlanmış bir doktora tezi henüz yoktur. Ancak Antalya ili örneğinde Karakoyunlu Yörük ağzı, doktora düzeyinde ele alınmıştır. Halihazırda da devam eden çalışmalar bulunmaktadır. Lisansüstü tezlerin daha çok Akdeniz Üniversitesi (4) ve Selçuk Üniversitesinde (3) yapıldığı görülmektedir. Bölgesel yakınlık çalışma konusunu da etkilemiştir.

Antalya ve ilçelerinin ağızlarıyla ilgili kimisi profesyonel kimisi amatör, 15 tane kitabın yayımlandığı görülmektedir. Antalya'nın doğu ilçeleriyle ilgili daha fazla kitap olduğu dikkati çekmektedir. Antalya ağızlarıyla ilgili olarak 13 kitap bölümünde çalışma yayımlanmıştır.

Doğrudan doğruya Antalya ve ilçelerinin ağızlarıyla ilgili olarak hazırlanmış 41 makale tespit edilmiştir. Bu çalışmaların da kahir ekseriyeti 2000 yılı sonrasına aittir. 40 makale Türkiye dergilerinde, 1 makale ise Kazakistan’da yayımlanmıştır. Konuyla ilgili en fazla makale, Dr. Emine Atmaca’ya (9), ardından Dr. Ramazan Bölük’e (7) aittir.

Bilimsel toplantılarda sunulan ve/veya bildiri kitaplarında yer alan 31 yayın tespit edilmiştir. Bunların çoğunluğu da son 10 yıla aittir. 2023 yılı ortasına kadar Antalya ve yöresi ağızlarıyla ilgili en fazla bildiri, yine Dr. Emine Atmaca tarafından sunulmuştur.

Türkiye Türkçesinin tam ve kapsamlı bir grameriyle söz varlığının ortaya çıkarılabilmesi için bütün yörelerdeki ağız çalışmalarının genele fikir verecek düzeyde tamamlanması gerekmektedir. Aynı zamanda Türkiye Türkçesi ağızlarının tam ve kapsamlı bir dil atlasının oluşturulması da ağız çalışmalarının durumuna bağlıdır.

Antalya ağızlarıyla ilgili çalışmaların özellikle son yıllarda ivme kazanarak sayısının arttığı görülmektedir. Ancak bunların çoğunluğu bireysel çalışmalardır. Geniş bir bölge olan Antalya sahasında takım çalışmasıyla daha verimli sonuçlar alınabilecektir. Antalya ve ilçelerinin ağızlarının söz varlığının mükemmelen derlenerek yayımlanması, tek kişinin çabasını aşacak büyüklüktedir. Bununla birlikte Antalya ve yöresi ağızlarının ağız atlası da takım çalışmasıyla daha hızlı bir şekilde tamamlanabilecektir.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Bu çalışma için hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale Türkoloji alanını kapsamaktadır.

Çatışma Beyanı: Makalenin yazarı bu çalışma ile ilgili herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Kaynakça

- CAFEROĞLU, A. (1994). *Anadolu dialektolojisi üzerine malzeme I*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- DANKOFF, R. (1991). *An Evliya Çelebi glossary: unusual, dialectal and foreign words in the Seyahat-name*. Cambridge: Harvard University- The Department of Near Eastern Languages and Civilizations.
- ERDEM, M. D. & Bölük, R. (2012). *Antalya ve yöresi ağızları*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.

- GÖKALP ALPASLAN, G. G. (2007). Coğrafyanın ve arkeolojinin ışığında Nabizade Nazım'ın Karabibik romanı. *Türkbilig*, (13), 18-50.
- KARAHAN, L. (2014). *Anadolu ağızlarının sınıflandırılması* (3. b.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KOWALSKI, T. (1919). *Zagadki Ludowe Tureckie (énigmes populaires turques-texte turc avec traduction et resume français)*. Krakowie: Nakładem Akademji Umiejętności Skład Główny w Księgarni G. Gebethnera.
- KÜÇÜKBALLI, F. N. & Baş, S. (2022). Derleme Sözlüğü'ne katkı mahiyetinde yapılan çalışmalarla ilgili açıklamalı bibliyografya denemesi. *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS)*, 7 (3), 382-407.
- KÜÇÜKBALLI, F. N. (2023). Alanya yöresi ağızlarında kullanılan deyimlerde saklı kalmış kelimeler. *Karadeniz Araştırmaları*, 20(77), 259-277.